

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2020 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2020 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2020. – 280 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – д.е.н., доц.

Українська молочна галузь у 2019 році демонструє згортання. Так, продовжується скорочення поголів'я рогатої худоби, надої молока, при цьому збільшується імпорт молочних продуктів.

Серед причин кризових явищ можна виділити погано спрогнозовану аграрну політику, відсутність ефективного плану стратегічного розвитку молочної галузі на національному рівні.

Дана криза може призвести до наступних негативних наслідків, деякі з яких вже почали проявлятися: зниження бюджетних надходжень, втрата робочих місць, все більше перетворення України з експортера в імпортера та зниження соціальної стабільності в селі [2].

Література

1. Створене посилання: Pro Consulting. Аналітика ринків. Фінансовий консалтинг: [Веб-сайт]. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-molochnoj-produkcii-v-ukraine-2019-god> (дата звернення: 24.09.2020).
2. Створене посилання: Асоціація виробників молока: [Веб-сайт]. URL: <http://avm-ua.org/uk/post/analiz-molocnoi-galuzi-ukraini> (дата звернення: 24.09.2020).

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ АПК УКРАЇНИ

Федорова Т.С., аспірантка другого року навчання
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Вступ. Історично складається, що місце розташування кожної окремої держави зумовлює наявність певного ресурсного потенціалу. Нерівномірний розподіл ресурсів призводить до створення економічних відносин з приводу обміну ресурсів на дефіцитні або взагалі відсутні. Завданням державної політики є вміле балансування обігу цих ресурсів, в тому числі максимально ефективного використання. Територіальне розташування України має ряд переваг, серед яких: розміщення на перетині транспортних шляхів, вихід до моря, значні запаси чорнозему, концентрація мінерально-сировинних ресурсів. В таких умовах доцільно спрямовувати вектор вітчизняної політики на посилений розвиток та вдосконалення тих галузей, що безпосередньо пов'язані із цими перевагами, а саме: сільського господарства, машинобудування, харчової промисловості. Найбільш ефективним є поєднання цих галузей у єдину структуру, яка стане наслідком своєрідного анагенезу. Такою структурою є агропромисловий комплекс, що представляє складну, багатоелементну систему, метою існування якої є виробництво та переробка сільськогосподарської сировини, отримання з неї продукції та доведення до кінцевого споживача.

Основний матеріал. Майже весь період існування України, агропромисловий комплекс (АПК) був однією з візитних карток держави, що зумовлено, перш за все, багатою ресурсною базою. АПК включає чотири основні сфери:

1) перша – забезпечує комплекс засобами виробництва, до неї відносяться: машинобудування, хімічна промисловість, мікробіологічна та комбікормова галузі;

2) друга – складається із виробництва сільськогосподарської продукції, що постачатиметься для споживання та переробки, тобто належить до неї безпосередньо сільськогосподарська галузь;

3) третя – зосереджена на заготівлі, переробці та доведенні сільськогосподарської продукції до споживача. До неї відносяться галузі, що направлені на заготівлю, переробку, зберігання, транспортування та реалізацію продукції;

4) четверта – направлена на забезпечення сполучення та матеріально-технічне постачання, тобто включає галузі інфраструктури [1].

Чим тісніше пов'язані між собою ці сфери та чим більше налагоджений взаємозв'язок, тим ефективніше в цілому працює АПК. Головна особливість АПК полягає у переплетенні природного та економічного процесів виробництва.

Дані про стан АПК у 2019 та 2020 р., наведені на рисунках 1, 2 [2].

За даними, що наведені на рисунках, спостерігається від'ємна динаміка щодо виробництва основних сільськогосподарських культур та кількості сільськогосподарських тварин відносно 2019 року. Такий стан зумовлений рядом причин, серед яких несприятливі погодні умови та невисока рентабельність деяких видів тваринництва.

Ситуація із капітальними інвестиціями, що вкладаються у сільське, лісове та рибне господарство бажає кращого. Як свідчать експерти, спад інвестицій в аграрний сектор економіки, який відбувся за перший квартал 2020 року – найбільший за останні 5 років. Причинами такого спаду є непослідовна та недосконала інвестиційна політика держави в аграрній сфері. Як наслідок, у сільському господарстві накопичуються й поглиблюються численні проблеми. Основні з них – нерозвиненість виробничої інвестиційної та інноваційної інфраструктури, надмірний знос основних засобів і відсутність умов їх відтворення [3].

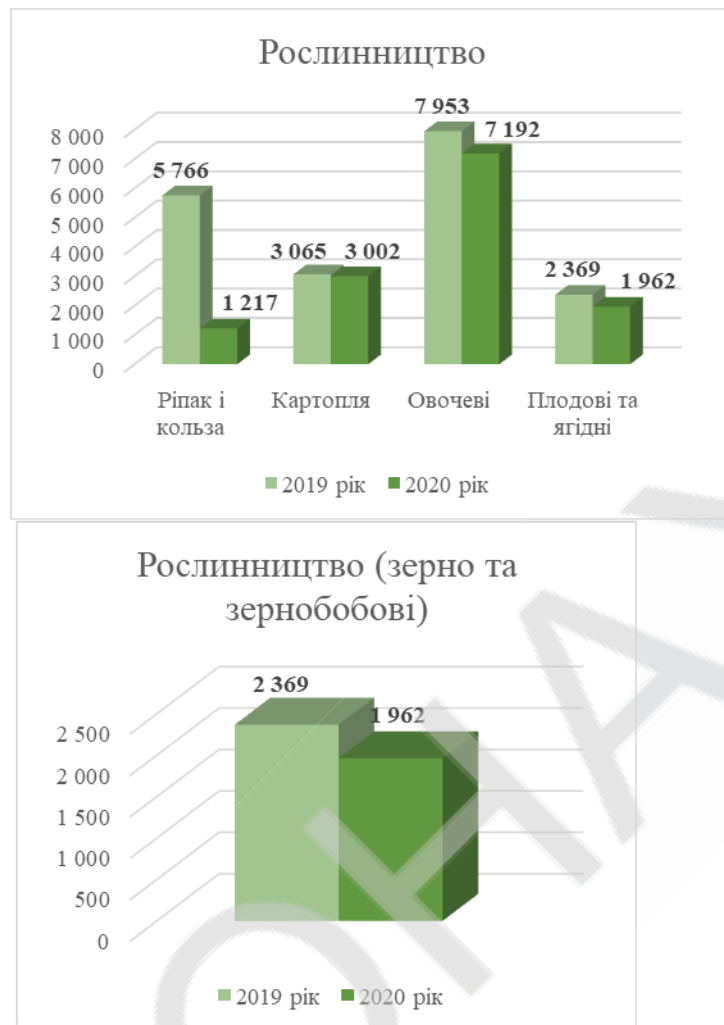

Рис 1. – Динаміка виробництва сільськогосподарських культур станом на 1 липня, тис. ц у 2019 та 2020 р.

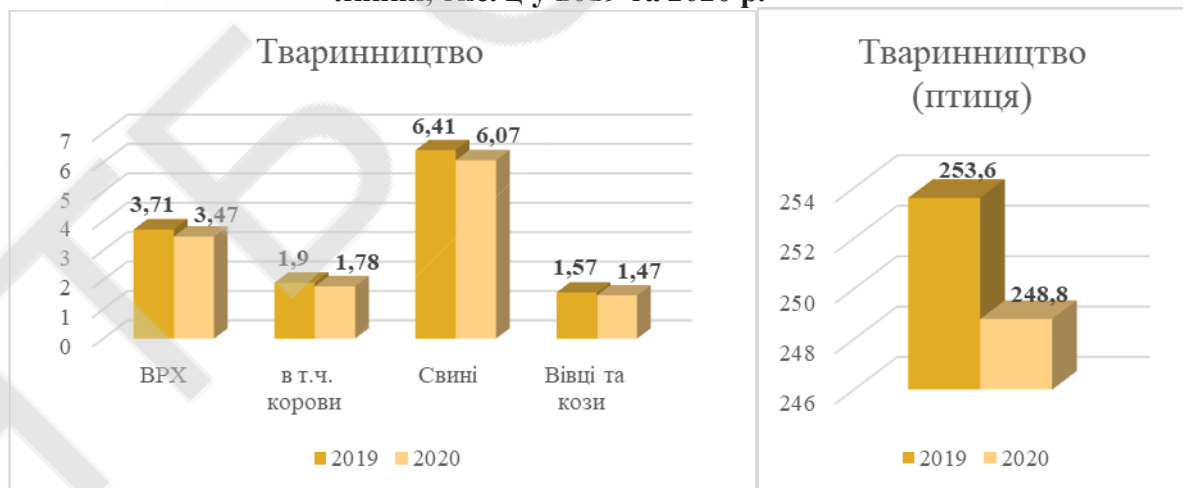

Рис 2. – Динаміка кількості сільськогосподарських тварин станом на 1 липня 2019-2020 років, млн гол. у 2019 та 2020 р.

За підсумками завідувача відділу інвестиційного та матеріально-технічного забезпечення Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», д.е.н. Олександра Захарчука, для того, щоб покращити інвестиційне забезпечення розвитку сільського господарства та економіки держави необхідно направити зусилля на реалізацію стратегічних та поточних

заходів з підвищення ефективності діяльності агропідприємств та формування ними власних інвестиційних ресурсів, створенні дієвого механізму державної підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності сільськогосподарських товаровиробників, кардинальному покращенні стану їх кредитного забезпечення та урізноманітненні кредитних інструментів з метою залучення інвестицій в АПК України на довгостроковій основі [4].

Міністерством економіки України на 2020 рік розроблено низку варіантів підтримки розвитку підприємництва в сільській місцевості для сільгоспвиробників, серед яких: фінансова підтримка розвитку фермерських господарств, державна підтримка розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції, фінансова підтримка розвитку садівництва, виноградарства та хмелярства, часткова компенсація вартості с/г техніки та обладнання вітчизняного виробництва, фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів [5].

Висновки. На сучасному етапі розвитку економіки АПК відіграє вкрай важливу роль. Це пов'язано з першочерговою необхідністю забезпечення населення продовольчими товарами, промисловість – сировиною, зовнішню торгівлю – товарами, що експортуватимуться. Правильно організоване функціонування АПК повинно не тільки стабільно забезпечувати населення якісними та безпечними товарами, а й сприяти виведенню на рівень світового забезпечення. Посилені процеси глобалізації вимагають пристосування до динамічних умов існування, у зв'язку з чим і постійного вдосконалення аграрної політики. За наявного потенціалу український.

Діяльність у галузі сільського господарства в системі економічних відносин має високі ризики у зв'язку з дією природо-кліматичного фактору, цінової кон'юнктури ринку та повільним обігом капіталу. Для зменшення негативного впливу цих чинників необхідно забезпечити ефективне використання власного ресурсно-виробничого потенціалу, запровадити сучасні інноваційні технології, перспективні високоврожайні сорти та гібриди сільськогосподарських культур, та високопродуктивних порід тварин вітчизняної селекції [4]. Наведені дані означають, що при раціональному використанні наявного ресурсного потенціалу, АПК може стати значною рушійною силою розвитку як національної економіки в цілому, так і окремих її галузей та стати країною-лідером на міжнародному ринку.

Література

1. Воробйов Є. М. Агропромисловий комплекс України: сучасний стан та особливості / Є. М. Воробйов, Т. Ю. Гела. // Збірник наукових праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – 2015. – №2. – С. 15–20.
2. Інформаційно-аналітичний портал АПК України, Стан розвитку АПК 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://agro.me.gov.ua/ua/investoram/monitoring-stanu-apk/stan-rozvitku-apk/stan-galuzej-apk>

3. Агрополіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://agropolit.com/news/16636-investitsiyi-u-silске-gospodarstvo-vpali-na-35--ekspert>
4. Агроефективність: регіональний вимір [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://agro-business.com.ua/agro/ekonomichnyi-hektar/item/2639-ahroefektyvnist-rehionalnyi-vymir.html>.
5. Інформаційно-аналітичний портал АПК України, Держпідтримка АПК 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://agro.me.gov.ua/ua/news/derzhpidtrimka-apk-2020-programi-mehanizmi-termini>

ПРОПОЗИЦІЇ СЬОГОДЕННЯ В УПРАВЛІННІ Й РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ

**Татарик Е. П. – асистент кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій**

Жорстка конкуренція на світових продовольчих ринках, сформована під впливом процесів глобалізації, спонукає до пошуку нових шляхів розвитку аграрної сфери для виробництва якісної та конкурентоспроможної продукції. Це зумовлює потребу у дослідженні та аналізі галузевих особливостей і регіональної специфіки, оцінці зовнішніх загроз, викликів і державної політики. Враховуючи економічне становище національного господарства сьогодні, вкрай необхідними є науково обґрунтовані заходи, спрямовані на підвищення економічної ефективності аграрної сфери України, адже формування ринкової інфраструктури, дія закону вартості, виникнення нових аграрних формувань холдингового типу та виробничих відносин сприятимуть вирішенню поставлених завдань і усуненню організаційно-економічних проблем, що виникають у цьому процесі.

Згідно з даними статистики і прогнозами експертів, Україна в цьому році збере менше врожаю, а обсяги виробництва окремих видів продукції тваринництва невпинно знижуються. Що слід зробити, щоб вітчизняний агропромисловий комплекс (АПК) вийшов з піке?

Проблем дуже багато. Одна з головних – відсутність реальної стратегії розвитку агропромислового сектора нашої країни. Але якщо зупинитися на основних заходах щодо виведення АПК з кризи, можна виділити топ-5[1].

1. Потрібно відновити Міністерство аграрної політики і всю вертикаль державного управління – від Кабінету міністрів до місцевої громади. Профільне Міністерство було ліквідовано в 2019 році (після обрання нового президента і зміни уряду України), ставши частиною Мінекономіки і Міненергетики. Єдиний прецедент в світі, коли частиною Міненергетики стало рибне господарство[1]. Причому, профільне Міністерство потрібно не просто відновити, а й наповнити дійсно професіоналами, які знають, що робити і як.

2. Слід внести зміни в фіскальну політику щодо АПК. А для цього потрібно на законодавчому рівні структурувати суб'єкти господарювання на три групи: малі, середні та великі (агрохолдинг). Відповідно до цієї

34	КОМУНІКАТИВНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В КОМАНДНІЙ РОБОТІ Черкаський А.В., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	92
35	AUTOMOTIVE INDUSTRY IS A PRIORITY DIRECTION OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMY Коліщук О.В., аспірант, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси	95
36	ВПРОВАДЖЕННЯ РЕІНЖИНІРИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Самофатова В.А., д.е.н, професор, Бачурський О.І., магістрант, ОНАХТ, Одеса	98
37	ІНКЛЮЗИВНА ТРАНСФОРМАЦІЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ КОРПОРАЦІЙ УКРАЇНИ Дідух С.М., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	102
38	СВІТОВА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА ПЕРЕД ГЛОБАЛЬНИМ ВИКЛИКОМ 2020 РОКУ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ Павлов О.І., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса	104
39	АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Яблонська Н.В., к.е.н., доцент, магістрант Лисенко В.А., ОНАХТ, м. Одеса	109
40	РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНИ Мініна В.О., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	112
41	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Крупіна С.В., к.е.н., доцент, магістрант Кравчик Т.Ю., ОНАХТ, м. Одеса	115
42	ОЛІЙНО-ЖИРОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Петкова Д.Ф., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	118
43	ПОТОЧНИЙ СТАН РИНКУ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ Петков О.І., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	120
44	СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ АПК УКРАЇНИ Федорова Т.С., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	122
45	ПРОПОЗИЦІЇ СЬОГОДЕННЯ В УПРАВЛІННІ Й РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ Татарик Е. П., асистент, ОНАХТ, м. Одеса	126
46	СХЕМИ ПЕРЕДПРОЄКТОВОГО МОДЕЛЮВАННЯ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ПРОЄКТУВАННІ Фрум О.Л., к.е.н., ОНАХТ, м. Одеса	131
47	АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ «ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА» Купріна Н.М., к.е.н., доцент, каф. ОтаА; Величко О.М., студентка, ОНАХТ, Одеса	133
48	КАСТОМІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВІСТІ Баранюк Х.О., асистент, ОНАХТ, м. Одеса	137
49	МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ РІВНЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ Кулаковська Т.А., к.е.н., доцент, каф. ЕП, ОНАХТ, м. Одеса	140
50	ОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНІ АСПЕКТИ КЛАСИФІКАЦІЇ Купріна Н.М., к.е.н., доцент, Васьковська К.О., к.е.н., Величко О.М., студентка ОНАХТ, м. Одеса	143
51	МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ – НЕВІДКЛАДНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ САВЕНКО І.І., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса	146